

ΕΝΟΤΗΤΑ 11^Η

Πληθωρισμός, Αντιπληθωρισμός και
Αποπληθωρισμός

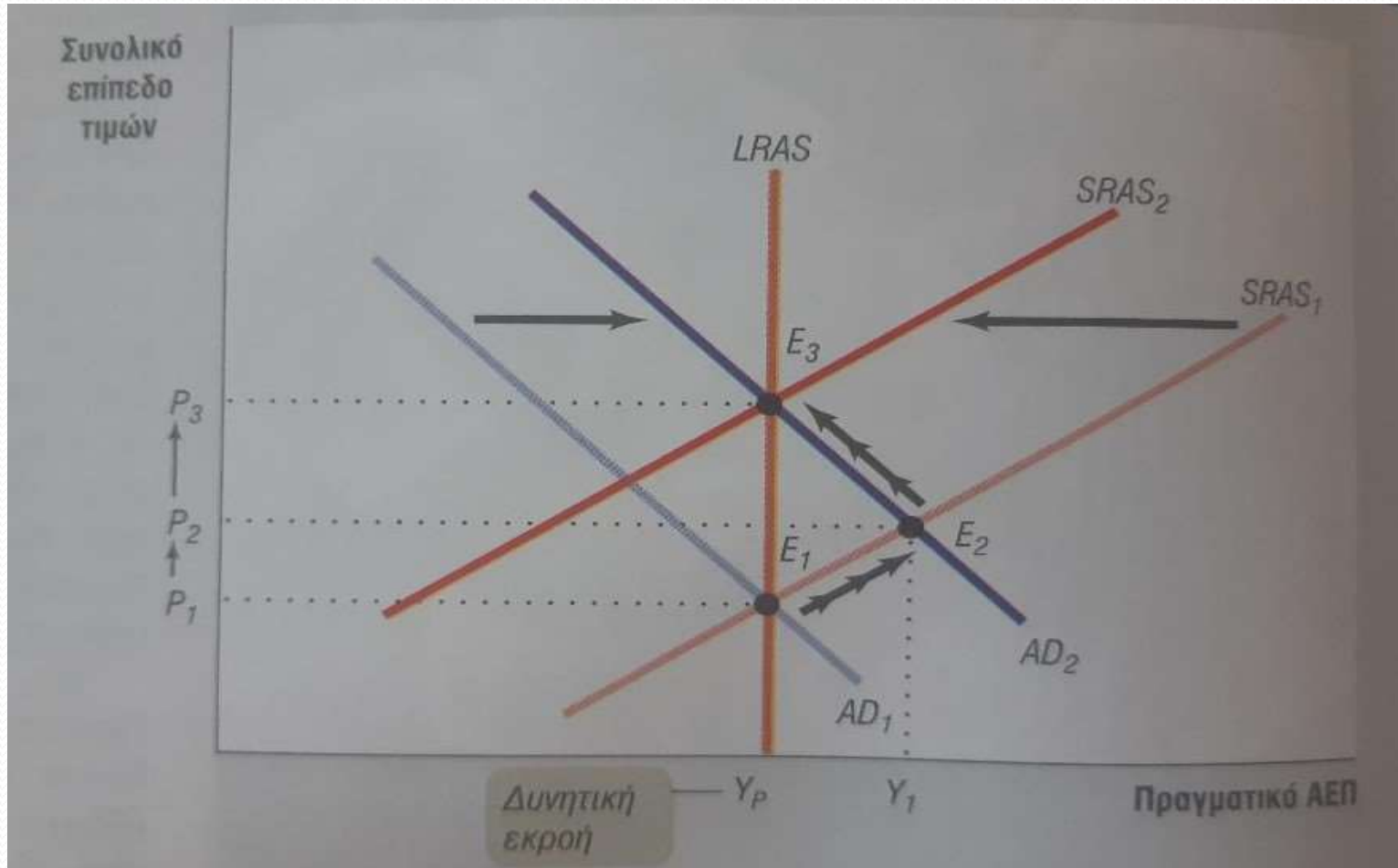
Τι θα εξετάσουμε;

- Γιατί η έκδοση χρήματος μπορεί να οδηγήσει σε υψηλά επίπεδα πληθωρισμού και υπερπληθωρισμού;
- Πως περιγράφει η καμπύλη Phillips την βραχυχρόνια αμοιβαία αντιστάθμιση μεταξύ πληθωρισμού και ανεργίας;
- Γιατί η αμοιβαία αντιστάθμιση μεταξύ πληθωρισμού και ανεργίας δεν ισχύει μακροχρόνια;
- Γιατί μπορεί ακόμα και τα μέτρια επίπεδα πληθωρισμού να δημιουργήσουν σοβαρά προβλήματα στην οικονομία;
- Γιατί ο αποπληθωρισμός αποτελεί πρόβλημα για τους διαμορφωτές οικονομικής πολιτικής;

Χρήμα και πληθωρισμός

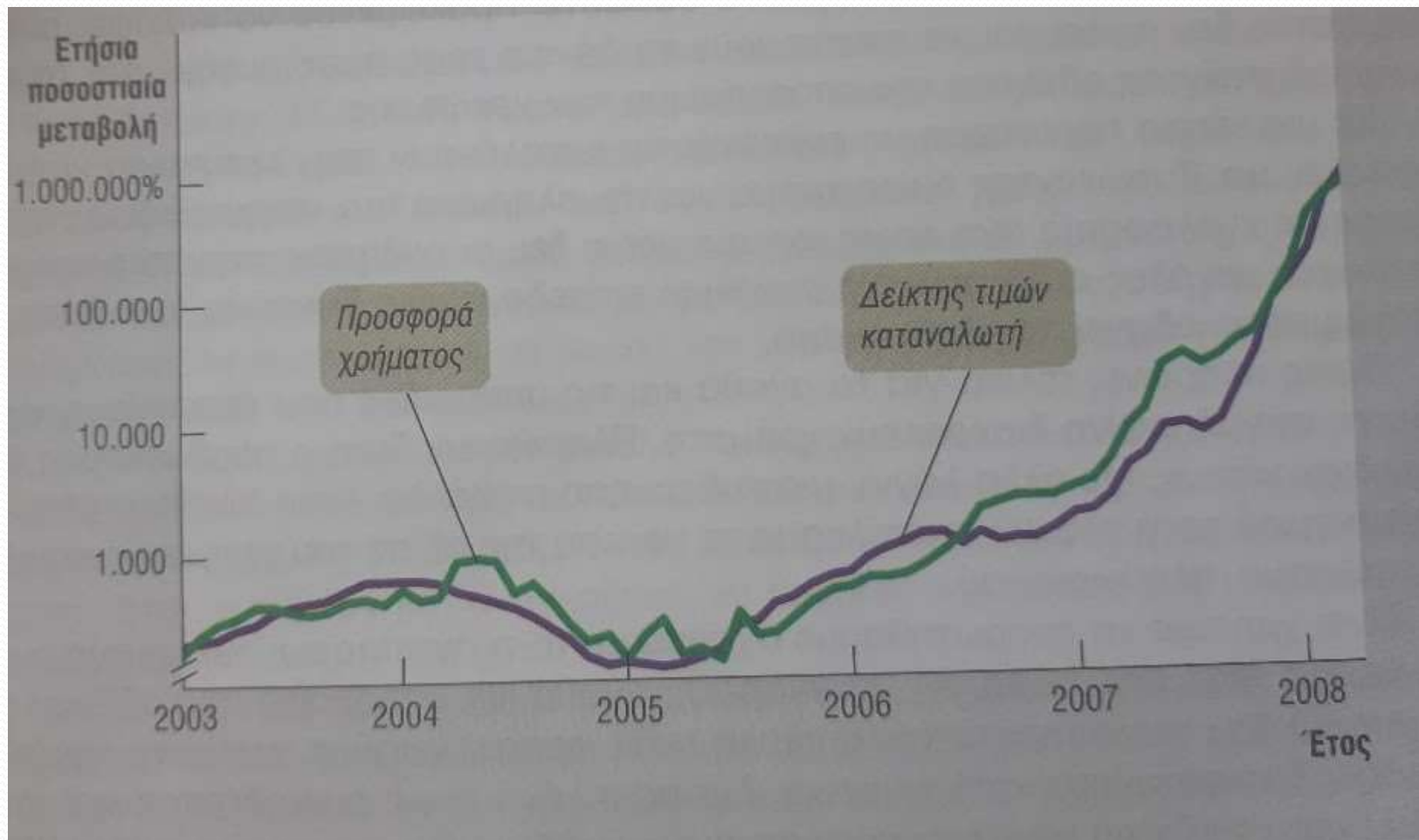
- Μια μεταβολή στην ονομαστική προσφορά χρήματος M οδηγεί μακροχρόνια σε μια μεταβολή στο συνολικό επίπεδο τιμών, η οποία αφήνει την πραγματική ποσότητα M/P στο αρχικό της επίπεδο, χωρίς καμία μακροχρόνια επίδραση στη συνολική ζήτηση ή στο πραγματικό ΑΕΠ.
- Σύμφωνα με το κλασικό υπόδειγμα του επιπέδου των τιμών, η πραγματική ποσότητα χρήματος βρίσκεται πάντα στο μακροχρόνιο επίπεδο ισορροπίας της.

Το κλασικό υπόδειγμα του επιπέδου των τιμών

- Το κλασικό υπόδειγμα του επιπέδου των τιμών, παραβλέπει την βραχυχρόνια μετακίνηση απ' το E1 στο E2 υποθέτοντας ότι η οικονομία μετακινείται απευθείας από το E1 στο E3 και ότι το πραγματικό ΑΕΠ δεν μεταβάλλεται ποτέ σαν αντίδραση σε μια μεταβολή στην προσφορά χρήματος.
- Υπό συνθήκες χαμηλού πληθωρισμού μπορεί να απαιτηθεί κάποιος χρόνος για εργαζομένους και επιχειρήσεις προκειμένου να αντιδράσουν στην νομισματική επέκταση, αυξάνοντας μισθούς και τιμές.
- Σαν αποτέλεσμα, υπό συνθήκες χαμηλού πληθωρισμού, υπάρχει μια ανοδική κλίση της καμπύλης SRAS και οι μεταβολές στην προσφορά χρήματος, μπορούν πράγματι να μεταβάλλουν το πραγματικό ΑΕΠ βραχυχρόνια.
- Υπό καθεστώς υψηλού πληθωρισμού υπάρχει ταχύτερη προσαρμογή των μισθών και των τιμών των ενδιάμεσων αγαθών σε σχέση με την περίπτωση που επικρατεί χαμηλός πληθωρισμός.
- Έτσι η βραχυχρόνια καμπύλη συναθροιστική προσφοράς μετατοπίζεται προς τα αριστερά πιο γρήγορα και υπάρχει ταχύτερη επιστροφή στην μακροχρόνια ισορροπία, υπό συνθήκες υψηλού πληθωρισμού.

Αύξηση της προσφοράς χρήματος και πληθωρισμός στην Ζιμπάμπουε

Έσοδα από την άσκηση του δικαιώματος της νομισματοκοπής

- Μια κυβέρνηση, προκειμένου να δαπανήσει περισσότερα χωρίς να αυξήσει τη φορολογία ή να πωλήσει ομόλογα, μπορεί να τυπώσει χρήμα.
- Τα «έσοδα» που αντλεί μια κυβέρνηση από την εκτύπωση χρήματος ονομάζονται έσοδα από την άσκηση του δικαιώματος νομισματοκοπής (**seigniorage**).
- Ο **φόρος πληθωρισμού**: Η εκτύπωση χρήματος για την άντληση εσόδων προκαλεί πληθωρισμό. Ο πληθωρισμός είναι σαν φόρος που επιβάλλεται στους ανθρώπους που διακρατούν χρήμα.

Ο πληθωριστικός Φόρος

- Κάποιες φορές οι κυβερνήσεις εμφανίζουν μεγάλο δημοσιονομικό έλλειμμα και δεν έχουν την δυνατότητα ούτε και την πολιτική βούληση να εξαλείψουν το έλλειμμα αυτό, αυξάνοντας τους φόρους ή περικόπτοντας τις δαπάνες.
- Επιπλέον, κάποιες φορές οι κυβερνήσεις δεν μπορούν να δανειστούν προκειμένου να καλύψουν το κενό χρηματοδότησης, καθώς οι δυνητικοί αγοραστές δεν θα επεκτείνουν τα δάνεια τους, υπό τον φόβο ότι η αδυναμία της κυβέρνησης θα συνεχιστεί καθιστώντας αδύνατη την αποπληρωμή των χρεών της.
- Σε μια τέτοια περίπτωση, οι κυβερνήσεις καταλήγουν στην εκτύπωση χρήματος προκειμένου να καλύψουν το δημοσιονομικό έλλειμμα.
- Η έκδοση χρήματος για την κάλυψη ενός δημοσιονομικού ελλείμματος οδηγεί σε πληθωρισμό.
- Ο πληθωριστικός φόρος είναι η μείωση στην αξία του χρήματος που διακρατείται από το κοινό, σαν αποτέλεσμα του πληθωρισμού.

Η λογική του υπερπληθωρισμού

- Ο πληθωρισμός επιβάλλει ουσιαστικά ένα είδος φόρου στα άτομα που διακρατούν χρήμα.
- Και όπως οι περισσότεροι φόροι, θα οδηγήσουν σε αλλαγή της συμπεριφοράς των ανθρώπων. Πιο συγκεκριμένα, όταν ο πληθωρισμός είναι υψηλός, οι άνθρωποι θα προσπαθήσουν να αποφύγουν την διακράτηση χρήματος και αντ' αυτού θα υποκαταστήσουν το χρήμα με πραγματικά αγαθά και με περιουσιακά στοιχεία που αποδίδουν τόκο.

Μέτριος πληθωρισμός και αποπληθωρισμός

- Βραχυχρόνια, οι πολιτικές που δημιουργούν αναπτυξιακή «έκρηξη» στην οικονομία τείνουν να οδηγούν σε υψηλότερο πληθωρισμό και οι πολιτικές που μειώνουν τον πληθωρισμό, τείνουν να οδηγού την οικονομία σε πτώση. Αυτό δημιουργεί πειρασμούς και διλήμματα για τις κυβερνήσεις.
- Αυτό το πολιτικό δίλημμα εξηγεί το γιατί χώρες που δεν έχουν καμία ανάγκη να εφαρμόσουν έναν πληθωριστικό φόρο μπορεί να καταλήξουν σε σοβαρά προβλήματα πληθωρισμού.
- Οι πληθωριστικές πολιτικές δημιουργούν συχνά βραχυχρόνια πολιτικά οφέλη, αλλά οι πολιτικές που επιδιώκουν να περιορίσουν τον πληθωρισμό επιφέρουν βραχυχρόνια πολιτικά κόστη.
- Αυτή είναι η αιτία που οι κυβερνήσεις εύπορων και πολιτικά σταθερών κρατών όπως οι ΗΠΑ, που δεν βρίσκονται συχνά στην ανάγκη να τυπώσουν χρήμα προκειμένου να πληρώσουν τις υποχρεώσεις τους, αντιμετωπίζουν πρόβλημα πληθωρισμού.

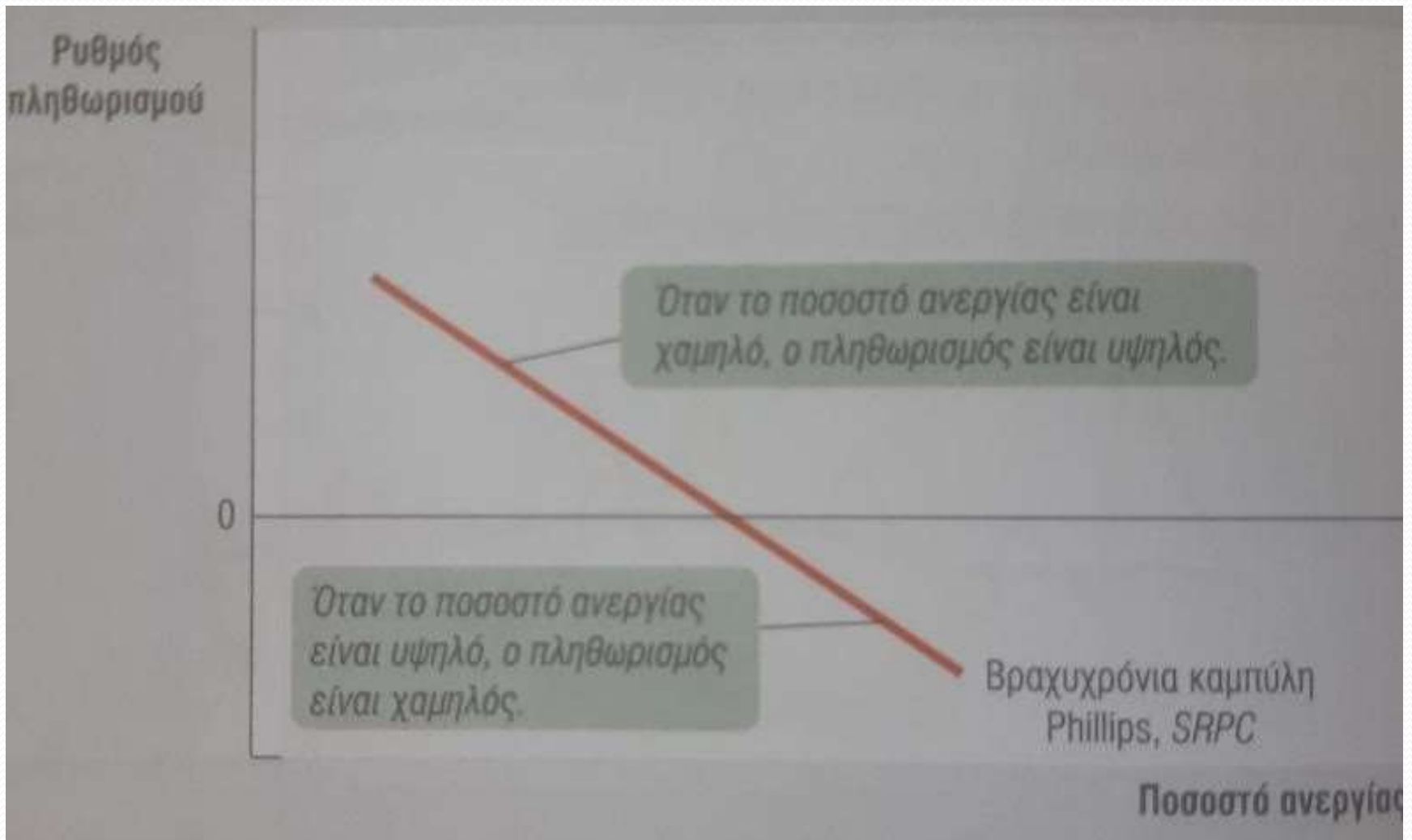
Παραγωγικό κενό και ποσοστό ανεργίας

- Παραγωγικό κενό είναι η ποσοστιαία διαφορά μεταξύ του πραγματικού επιπέδου του πραγματικού ΑΕΠ και του δυνητικού προϊόντος.
- Ένα θετικό ή αρνητικό παραγωγικό κενό εμφανίζεται όταν η οικονομία παράγει περισσότερο ή λιγότερο από το «αναμενόμενο» διότι όλες οι τιμές, συμπεριλαμβανομένων των μισθών στην αγορά εργασίας, δεν έχουν ακόμα προσαρμοστεί.
- Το ποσοστό ανεργίας αποτελείται από την κυκλική ανεργία και το φυσικό ποσοστό ανεργίας.
- Συνεπώς υπάρχει μια σχέση μεταξύ του ποσοστού ανεργίας και του παραγωγικού κενού
- Όταν το πραγματικό συνολικό προϊόν είναι ίσο με το δυνητικό προϊόν, το πραγματικό ποσοστό ανεργίας είναι ίσο με το φυσικό ποσοστό ανεργίας.
- Όταν το παραγωγικό κενό είναι θετικό (ένα πληθωριστικό κενό) το ποσοστό ανεργία βρίσκεται κάτω απ' το φυσικό ποσοστό.
- Όταν το παραγωγικό κενό είναι αρνητικό (ένα υφεσιακό κενό) το ποσοστό ανεργίας βρίσκεται επάνω από το φυσικό ποσοστό.

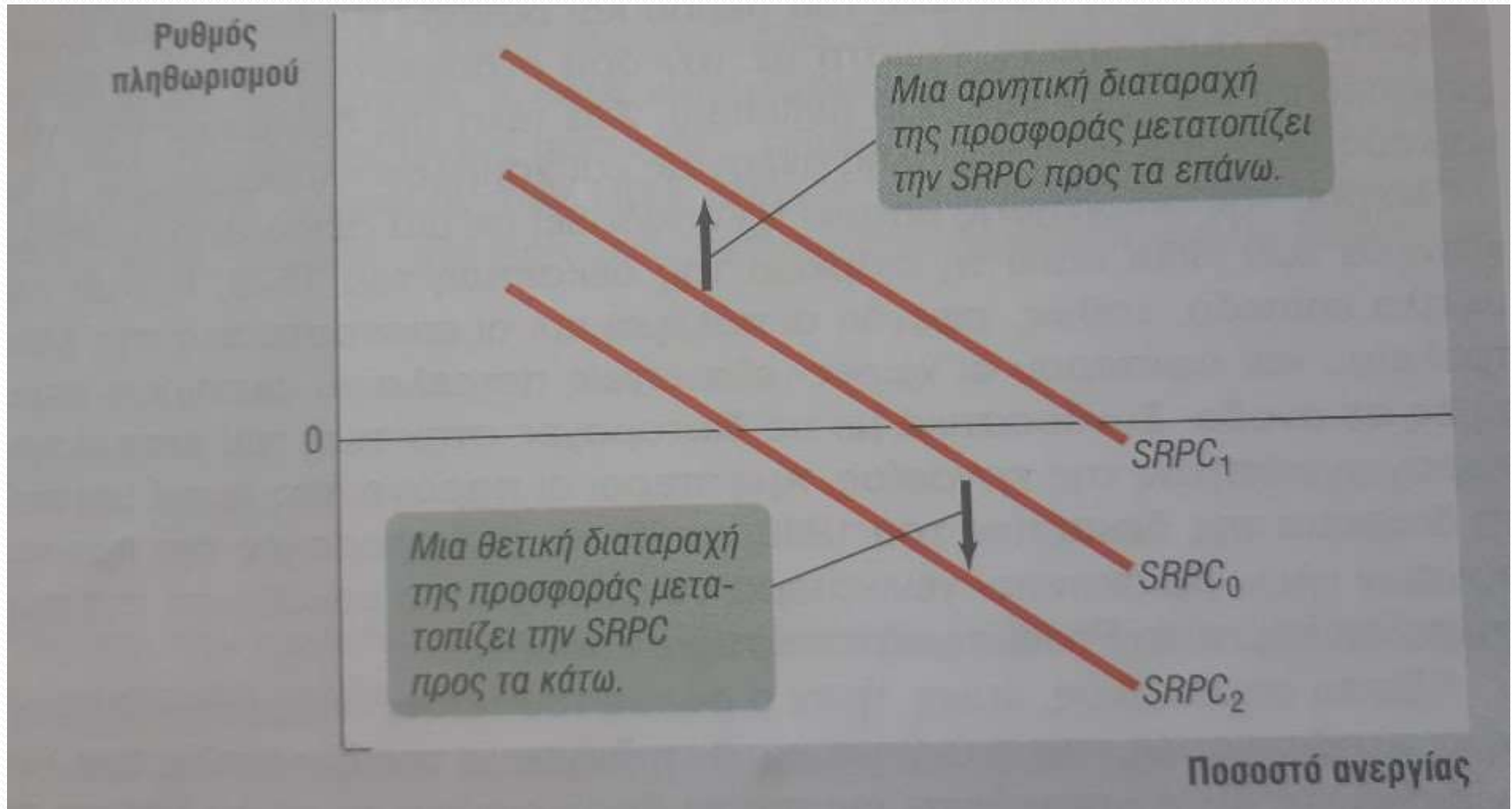
Η βραχυχρόνια καμπύλη Phillips

- Η βραχυχρόνια καμπύλη Phillips είναι η αρνητική βραχυχρόνια σχέση μεταξύ του ποσοστού ανεργίας και του ρυθμού πληθωρισμού.
- Ο νόμος του Okun είναι η αρνητική σχέση μεταξύ του παραγωγικού κενού και της κυκλικής ανεργίας.

Βραχυχρόνια καμπύλη Phillips

Βραχυχρόνια καμπύλη Phillips και διαταραχές της προσφοράς

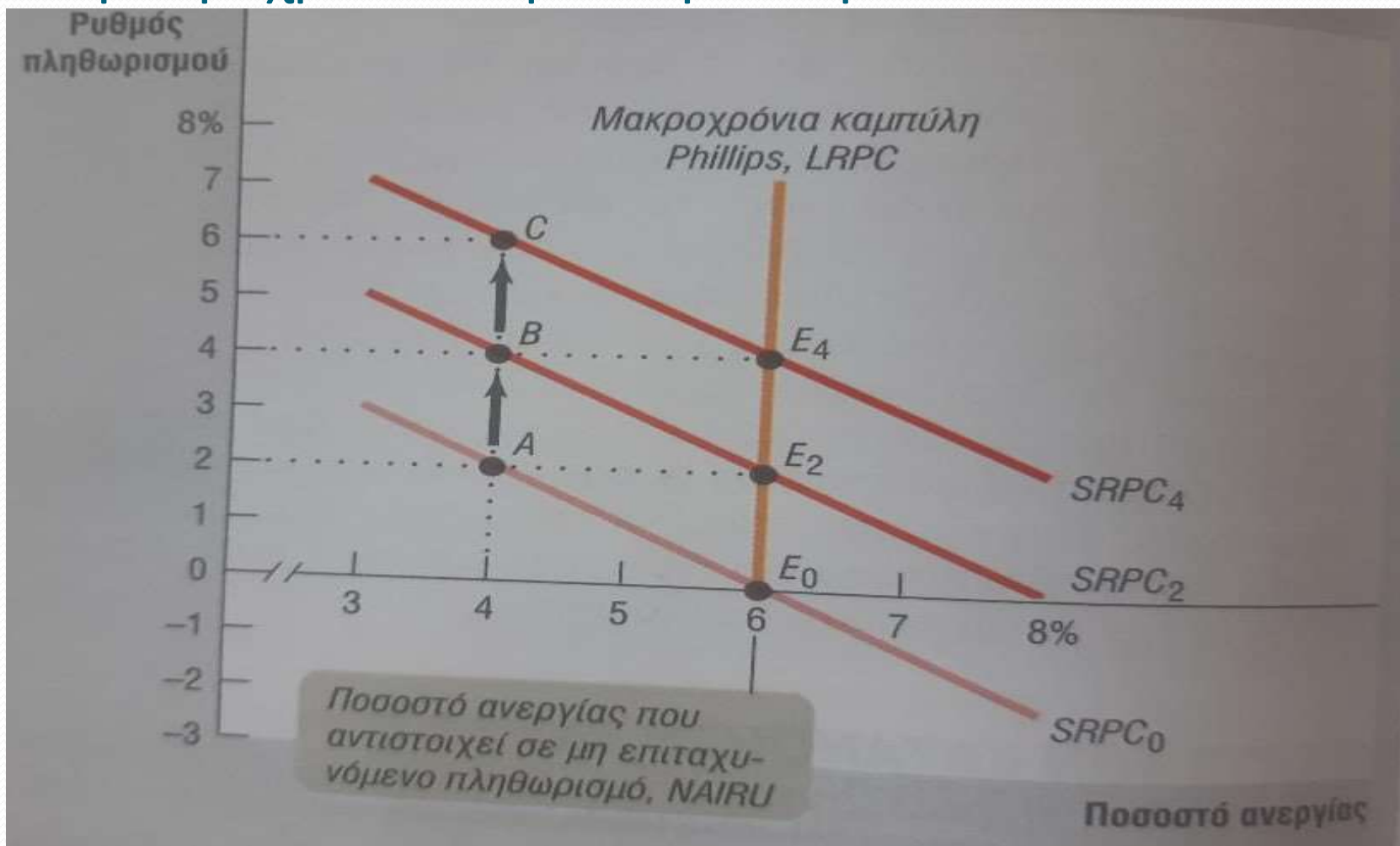

Μια αρνητική διαταραχή της προσφοράς μετατοπίζει την καμπύλη Phillips ανοδικά καθώς αυξάνει ο ρυθμός πληθωρισμού για κάθε επίπεδο ανεργίας και μια θετική διαταραχή της προσφοράς τη μετατοπίζει καθοδικά καθώς πέφτει ο ρυθμός πληθωρισμού για κάθε επίπεδο ανεργίας.

Προσδοκώμενος ρυθμός πληθωρισμού

- Ο προσδοκώμενος ρυθμός πληθωρισμού είναι ο ρυθμός πληθωρισμού που αναμένουν οι εργοδότες και οι εργαζόμενοι στο εγγύς μέλλον.
- Οι μεταβολές στον προσδοκώμενο ρυθμό πληθωρισμού επηρεάζουν την βραχυχρόνια αντιστάθμιση μεταξύ ανεργίας και πληθωρισμού και μετατοπίζουν την βραχυχρόνια καμπύλη Philips.
- Οι οικονομολόγοι πιστεύουν ότι όταν ο προσδοκώμενος ρυθμός πληθωρισμού αυξάνεται, ο πραγματικός ρυθμός πληθωρισμού σε κάθε δεδομένο επίπεδο ανεργίας, θα αυξάνεται επίσης κατά το ίδιο ποσοστό (σχέση ένα προς ένα)

Ποσοστό ανεργίας μη-Επιταχυνόμενου πληθωρισμού και μακροχρόνια καμπύλη Phillips

- Προς αποφυγή επιταχυνόμενου πληθωρισμού διαχρονικά, το ποσοστό ανεργίας θα πρέπει να είναι τόσο υψηλό, ώστε ο πραγματικός ρυθμός πληθωρισμού να είναι αντίστοιχος με τον προσδοκώμενο ρυθμό πληθωρισμού.
- Το ποσοστό ανεργίας που αντιστοιχεί σε μη επιταχυνόμενο πληθωρισμό, ή NAIRU (Non-accelerating inflation rate of unemployment) είναι το ποσοστό ανεργίας στο οποίο ο πληθωρισμός δεν μεταβάλλεται διαχρονικά.
- Η μακροχρόνια καμπύλη Phillips απεικονίζει την σχέση μεταξύ ανεργίας και πληθωρισμού, όταν οι προσδοκίες σχετικά με τον πληθωρισμό είχαν τον χρόνο να προσαρμοστούν στην εμπειρία του παρελθόντος.
- Είναι κάθετη διότι κάθε ποσοστό ανεργίας κάτω από το σημείο NAIRU οδηγεί σε επιταχυνόμενο πληθωρισμό. Με άλλα λόγια η μακροχρόνια καμπύλη Phillips δείχνει ότι υπάρχουν όρια στις επεκτατικές πολιτικές, διότι ένα ποσοστό ανεργίας κάτω από το NAIRU δεν μπορεί να διατηρηθεί μακροχρόνια.
- Ο αντιπληθωρισμός επιφέρει υψηλά κόστη-ανεργία και απώλεια προϊόντος σε μια οικονομία. Οι κυβερνήσεις τον υιοθετούν προκειμένου να αποφύγουν τα κόστη ενός μόνιμα υψηλού πληθωρισμού.

Αποπληθωρισμός χρέους

- Ο αποπληθωρισμός όσο και ο πληθωρισμός, δημιουργεί τόσο κερδισμένους όσο και χαμένους-προς την αντίθετη όμως κατεύθυνση.
- Εξαιτίας της πτώσης του επιπέδου των τιμών, ένα δολάριο στο μέλλον, έχει υψηλότερη πραγματική αξία από ένα δολάριο σήμερα. Συνεπώς, οι δανειστές οι οποίοι κατέχουν χρήματα, κερδίζουν υπό καθεστώς αποπληθωρισμού, διότι η πραγματική αξία των καταβολών των δανειζομένων, αυξάνεται.
- Οι δανειζόμενοι χάνουν διότι η πραγματική επιβάρυνση του χρέους τους, αυξάνεται.
- Σύμφωνα με τον Fisher οι δανειζόμενοι, οι οποίοι χάνουν από τον πληθωρισμό, αντιμετωπίζουν συνήθως έλλειψη μετρητών και θα αναγκαστούν σύντομα να περικόψουν τις δαπάνες τους. Οι δανειζόμενοι ωστόσο, δεν είναι ιδιαίτερα πιθανό να αυξήσουν απότομα την δαπάνη όταν η αξία των δανείων που κατέχουν αυξάνει.
- Η συνολική επίδραση είπε ο Fisher είναι ότι ο πληθωρισμός μειώνει την συναθροιστική ζήτηση, βαθαίνοντας μια οικονομική ύφεση.
- **Αποπληθωρισμός χρέους** (debt inflation) είναι η μείωση της συναθροιστικής ζήτησης που προκύπτει από την αύξηση στην πραγματική επιβάρυνση του υφιστάμενου χρέους, εξαιτίας του αποπληθωρισμού.

ΤΕΛΟΣ 11^{ΗΣ} ΕΝΟΤΗΤΑΣ